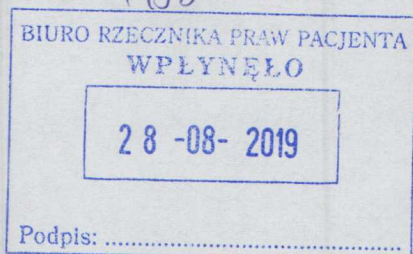

**ZASTĘPCA
KOMENDANTA GŁÓWNEGO POLICJI**

Warszawa, dnia 23 sierpnia 2019 r.

L. dz. EP 408 /3955/19

RZECZNIK PRAW PACJENTA

Pan Bartłomiej CHMIELOWIEC

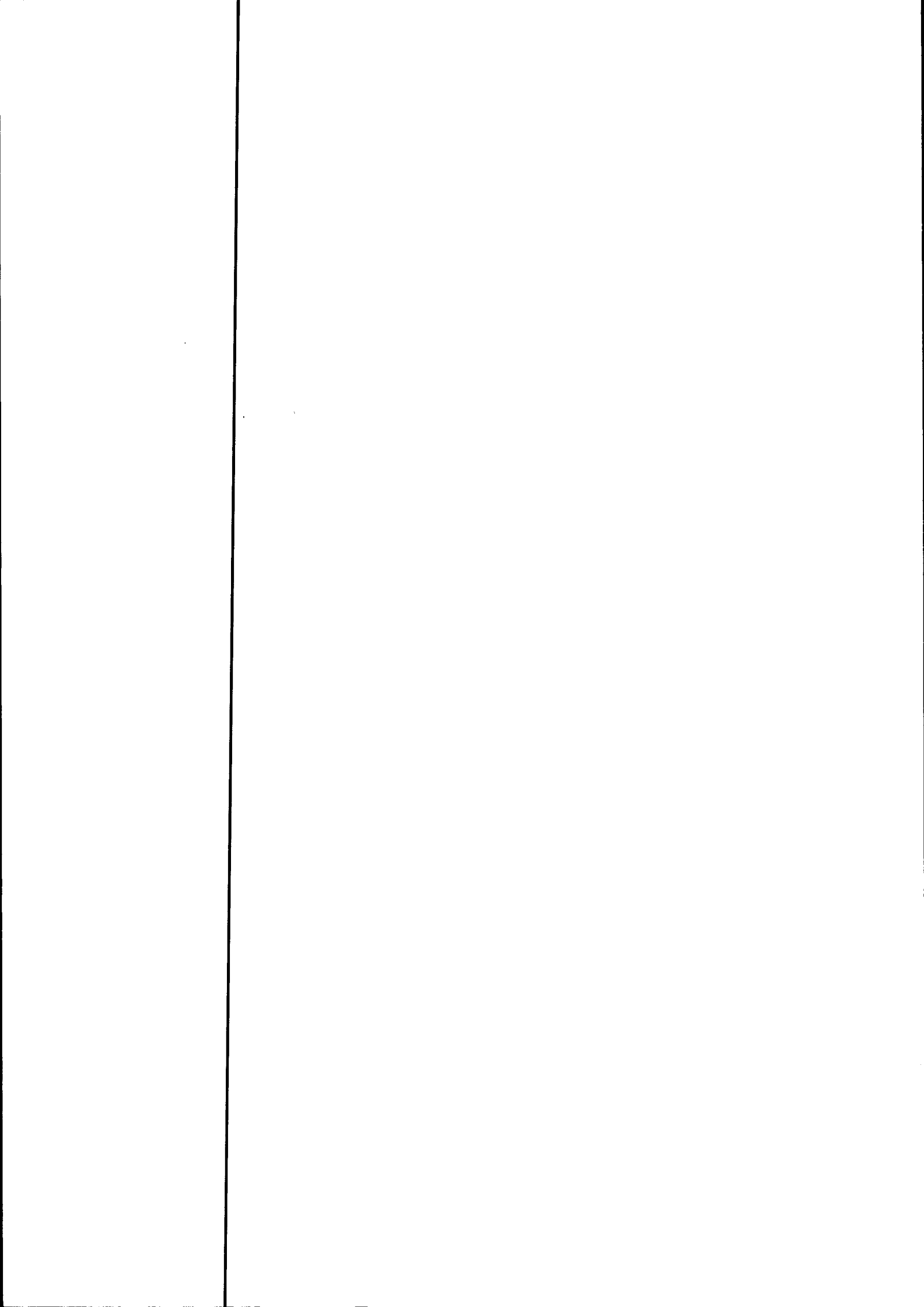
Szanowny Panie Prezonta!

W odpowiedzi na pismo l.dz. RzPP-DZP-WRII.420.18.2019 z dnia 24 lipca 2019 r., dotyczące realizacji obowiązków służbowych funkcjonariuszy Policji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, w sytuacjach określonych w art. 18 ust. 9 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1878, z późn. zm.), poniżej przedstawiam informację w przedmiotowej sprawie.

Zaburzenia psychiczne, z którymi policjant może się spotkać podczas interwencji lub też w toku innych czynności policyjnych, tworzą całą grupę chorobową, która polega na odmiennych od norm społecznych, często nielogicznych, irracjonalnych zachowaniach osoby. Charakter, rodzaj i przebieg zaburzeń ma często naturę bardzo skomplikowaną. Dlatego też nie można wymagać od policjanta szybkiej i adekwatnej oceny rodzaju zaburzeń, przyczyn zachowania osoby oraz przewidywania reakcji osoby, ponieważ stanowi to specjalistyczną wiedzę medyczną – często wymagającą obserwacji pacjenta w warunkach izolacji. Pomimo widocznej presji mediów, często rodzin osób, które odniosły obrażenia w toku interwencji, wskazać należy, że policjant nie może ponosić odpowiedzialności z tytułu nie rozpoznania rodzaju zaburzenia.

Interwencje policyjne wobec osób, których zachowanie wydaje się być poza autokontrolą należą zatem do jednych z bardziej złożonych i trudnych w realizacji. Składa się na to bardzo wiele czynników, takich jak np. rodzaj zaburzenia, nieprzewidywalność zachowania, niepoczytalność, agresja, frustracja, desperacja, nagłe zwroty w zachowaniu, wpływ alkoholu lub innych używek, sytuacja materialna, rodzinna oraz wiele innych. Do czynników, które towarzyszą przebiegowi tego rodzaju interwencji można zaliczyć takie elementy jak staż służby policjanta, jego doświadczenie społeczno-zawodowe, odbyte szkolenia oraz osobiste zaangażowanie w doskonalenie, zainteresowanie tematyką zaburzeń psychicznych, doświadczenia rodzinne, zdolności (umiejętności) mediacyjne, wyposażenie do służby oraz umiejętne posługiwanie się nim, zarządzanie interwencją z poziomu dyżurnego, bazy danych policyjnych wyposażonych w informacje na temat zaburzeń u podmiotów interwencji, dostępność doskonalenia zawodowego, poradnictwa, literatury zawodowej, wyników badań, analiz.

Do tematyki profesjonalizacji działań Policji w obszarze kontaktów z osobami z podejrzeniem niepełnosprawności intelektualnej, Komendant Główny Policji wyznaczył Pełnomocnika ds. Ochrony Praw Człowieka, którego zobowiązano do wzmożonej pracy w tym zakresie.

Efektom tych działań jest nie tylko okresowy monitoring tematyczny, ale także konkretne inicjatywy, w tym edukacyjno- szkoleniowe.

W celu systemowej ochrony przez Policję oraz godnego traktowania każdego człowieka wdrożono ujednolicony model funkcjonowania tzw. sieci policyjnych pełnomocników ds. ochrony praw człowieka. Dzięki tej decyzji doszło do swoistego rodzaju trójpodziału obszarów zadaniowych skupionych aktualnie na prawach i wolnościach jednostki, etyce zawodowej oraz respektowaniu zasady równego traktowania. Model ten zakłada uporządkowane i proporcjonalne do potrzeb zajmowanie się tematyką potrzeb wszystkich grup społecznych, w tym osób wymagających szczególnego traktowania.

Istotnym dokumentem planistyczno-wdrożeniowym obowiązującym w Policji, był dokument pn. „*Główne kierunki działalności edukacyjno-informacyjnej oraz strategii równych szans w Policji na lata 2016- 2018*”. W dokumencie tym *expressis verbis* zapisana została tematyka działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Analiza efektów pracy za lata 2016 oraz 2017 wykazała stałą tendencję wzrostową aktywności policyjnych na rzecz ochrony praw człowieka, w tym osób z różnymi dysfunkcjami.

Ponadto, na potrzeby profesjonalizowania działań Policji wypracowano tzw. „*Uproszczoną analizę problematyki podejmowania interwencji policyjnych wobec osób z zaburzeniami psychicznymi lub niekontrolującymi swoich zachowań z innych przyczyn*”. Analiza dynamiki wdrażania opracowanych do tego dokumentu rekomendacji pozwala dobrze ocenić zmiany w przedmiotowym obszarze.

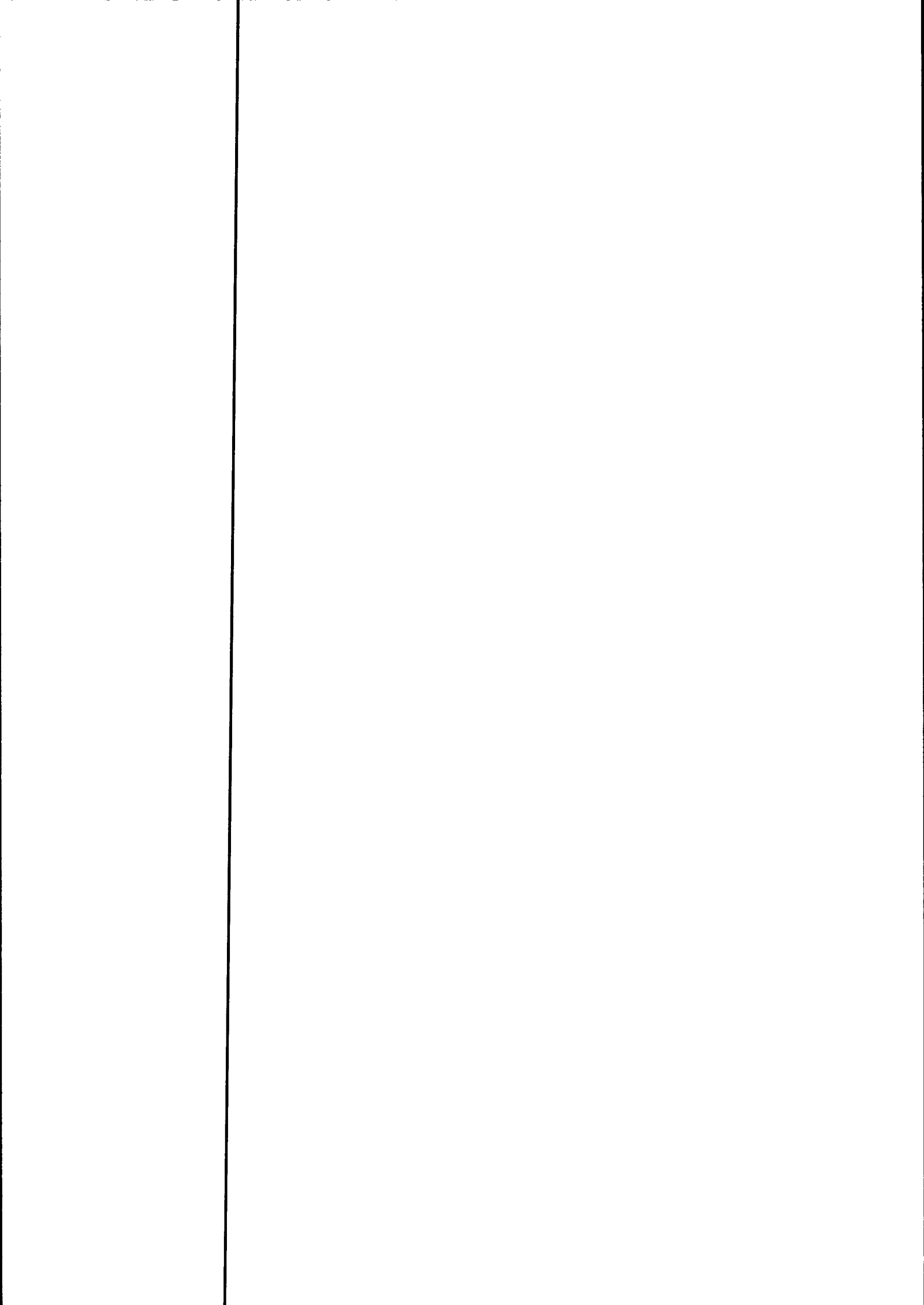
Zasadniczym celem analizy, było podjęcie się opracowania uproszczonej diagnozy sytuacji interwencyjnej oraz skonstruowanie wniosków i rekomendacji dla różnych poziomów służbowych, w tym odpowiedzialnych za edukację policyjną. Ogólna analiza problematyki pozwoliła na postawienie jednego z zasadniczych wniosków, a mianowicie, że złożoność poszczególnych interwencji nie pozwoli na bezwzględną redukcję sytuacji, w których skutkiem nie będzie zgon lub też obrażenia ciała. Zbyt wiele czynników zależnych i niezależnych od policjantów ma wpływ na powodzenie prowadzonych czynności. Model interwencji można jednak odpowiednio kształtować i profesjonalizować.

Analiza zawierała 21 rekomendacji, których wdrażanie zakończyło się 19 grudnia 2018 roku. Rolę „opiekuna- gospodarza” przedmiotowej problematyki powierzono Szkole Policji w Słupsku, a całością projektu w imieniu Komendanta Głównego Policji zawiadywał Pełnomocnik ds. Ochrony Praw Człowieka. Do działań aktywnie włączyły się jednostki Policji, w tym szkoły policyjne oraz biura KGP.

Opracowano filmy instruktażowe:

- „*Stosowanie siły fizycznej wobec osób z zaburzeniami psychicznymi lub niekontrolujących swoich zachowań z innych przyczyn*”,
- „*Interwencje w stosunku do osób z zaburzeniami psychicznymi*”,
- „*Dopalacze - społeczne skutki ich zażywania*”,
- „*Stosowanie wybranych technicznych środków przymusu bezpośredniego wobec osób z zaburzeniami psychicznymi lub niekontrolujących swoich zachowań*”.

Na podstawie przesyłanych z jednostek Policji do Szkoły Policji w Słupsku formularzy zawierających opis interwencji podejmowanych wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, dokonano wyboru najciekawszych interwencji przeprowadzonych przez policjantów w latach 2016 - 2018, a następnie przesłano je komendantom wszystkich szkół Policji oraz Kierownikowi Ośrodka Szkolenia Policji w Łodzi do ewentualnego wykorzystania w procesie dydaktycznym.

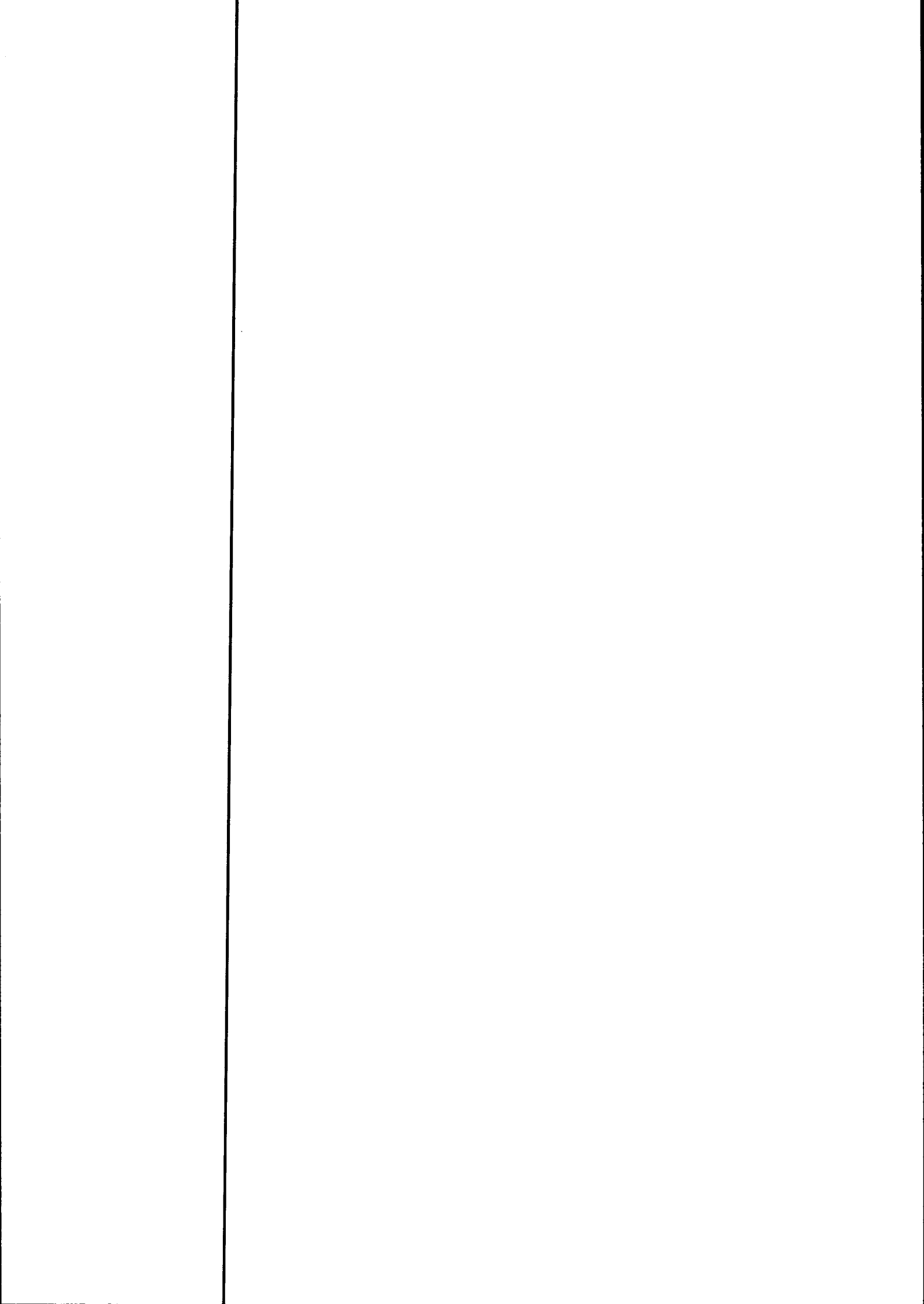
W Szkole Policji w Słupsku zorganizowano dwie edycje międzyszkolnego forum wymiany doświadczeń policyjnych instruktorów taktyki i technik interwencji dotyczące przedmiotowej problematyki. Forum miało postać warsztatów metodyczno-szkoleniowych dla instruktorów ze szkół i jednostek terenowych Policji.

Należy również dodać, iż zakończono prace programowe nad nowelizacją programu szkolenia kursu specjalistycznego dla instruktorów taktyki i technik interwencji policyjnych (TITS). Prace koordynowała Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie. W pracach programowych czynny udział brali przedstawiciele Szkoły Policji w Słupsku. Do treści programowych włączono problematykę dotyczącą zagadnień interweniowania wobec osób niekontrolujących swoich zachowań. Program ten stał się kolejnym programem kształcenia policjantów w ramach centralnego doskonalenia zawodowego, obejmującym te obszary działalności Policji, ponieważ w 2016 r. treści te zostały już włączone do kursu specjalistycznego dla policjantów podejmujących interwencje wobec osób agresywnych i niebezpiecznych – (ANI).

W dniach 29-30 maja 2018 r. w Szkole Policji w Słupsku zorganizowano kolejną Ogólnopolską Konferencję Naukowo-Szkoleniową: Ratownictwo w Zintegrowanym Systemie nt. „Osoba z zaburzeniami psychicznymi lub niekontrolująca swoich zachowań z innych przyczyn – postępowanie interwencyjne i ratunkowe”. Tematyka konferencji obejmowała m.in.:

- a) podstawy prawne i faktyczne użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego,
- b) wskazania do użycia środków przymusu bezpośredniego i odpowiedzialność za ich zastosowanie wobec osoby,
- c) przypadki użycia przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej – użycie wobec osób zatrzymanych, nieletnich, osób z zaburzeniami psychicznymi, będących pod wpływem alkoholu lub substancji psychoaktywnych,
- d) zasady działania paralizatora elektrycznego, wpływ na organizm człowieka oraz skutki jego użycia wobec osoby z chorobami serca lub po zażyciu substancji psychoaktywnych,
- e) przedmioty do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej jako alternatywa dla broni palnej,
- f) ochronę praw i wolności człowieka w związku z użyciem środków przymusu bezpośredniego,
- g) psychologiczne aspekty użycia środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej,
- h) czynności ratunkowe wobec osób w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego po użyciu środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej.

Do współpracy przy organizacji tego przedsięwzięcia zaproszono przedstawicieli m.in.: Zakładu Ratownictwa Medycznego, Katedry Fizjoterapii i Ratownictwa Medycznego Wydziału Nauk o Zdrowiu Akademii Pomorskiej w Słupsku, Katedry i Kliniki Medycyny Ratunkowej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, Zakładu Ratownictwa Medycznego Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, Katedry i Kliniki Medycyny Ratunkowej Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu, Zakładu Studiów nad Bezpieczeństwem Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Jednym z bardziej znaczących efektów wdrażania wyników analizy było zakończenie przez Szkołę Policji w Słupsku pracy zbiorowej nad kompendium teoretyczno-praktycznym pt. „*Interwencje wobec osób z zaburzeniami psychicznymi lub niekontrolujących swoich zachowań z innych przyczyn*”. Opracowanie dostępnej 212 stronicowej monografii merytorycznej, której walory edukacyjno-informacyjne nie mają swoich odpowiedników w skali co najmniej europejskich policji, pozwoli zarówno trenerom policyjnym, jak też wszystkim interweniującym policjantom lepiej poznać aspekty podejmowania interwencji wobec osób, które utraciły kontrolę nad swoim zachowaniem. Czytelnicy poznają specyfikę kontaktu z osobami z zaburzeniami psychicznymi na tle klasyfikacji różnych zaburzeń. Dowiedzą się także o najnowszych rozwiązaniach z zakresu taktyczno-technicznych elementów podejmowania kryzysowych interwencji policyjnych, w tym symptomy fenomenu medycznego pn. Excited Delirium Syndrome. Kompendium przybliży także aspekty prawne tego rodzaju interwencji.

Zamknięcie projektu nie oznacza całkowitego zaniechania dalszych prac analityczno-rozwojowych. Pełnomocnik Komendanta Głównego Policji ds. Ochrony Praw Człowieka został zobowiązany do stałego monitorowania przedmiotowego zagadnienia i reagowania na wszelkie nowe zidentyfikowane potrzeby.

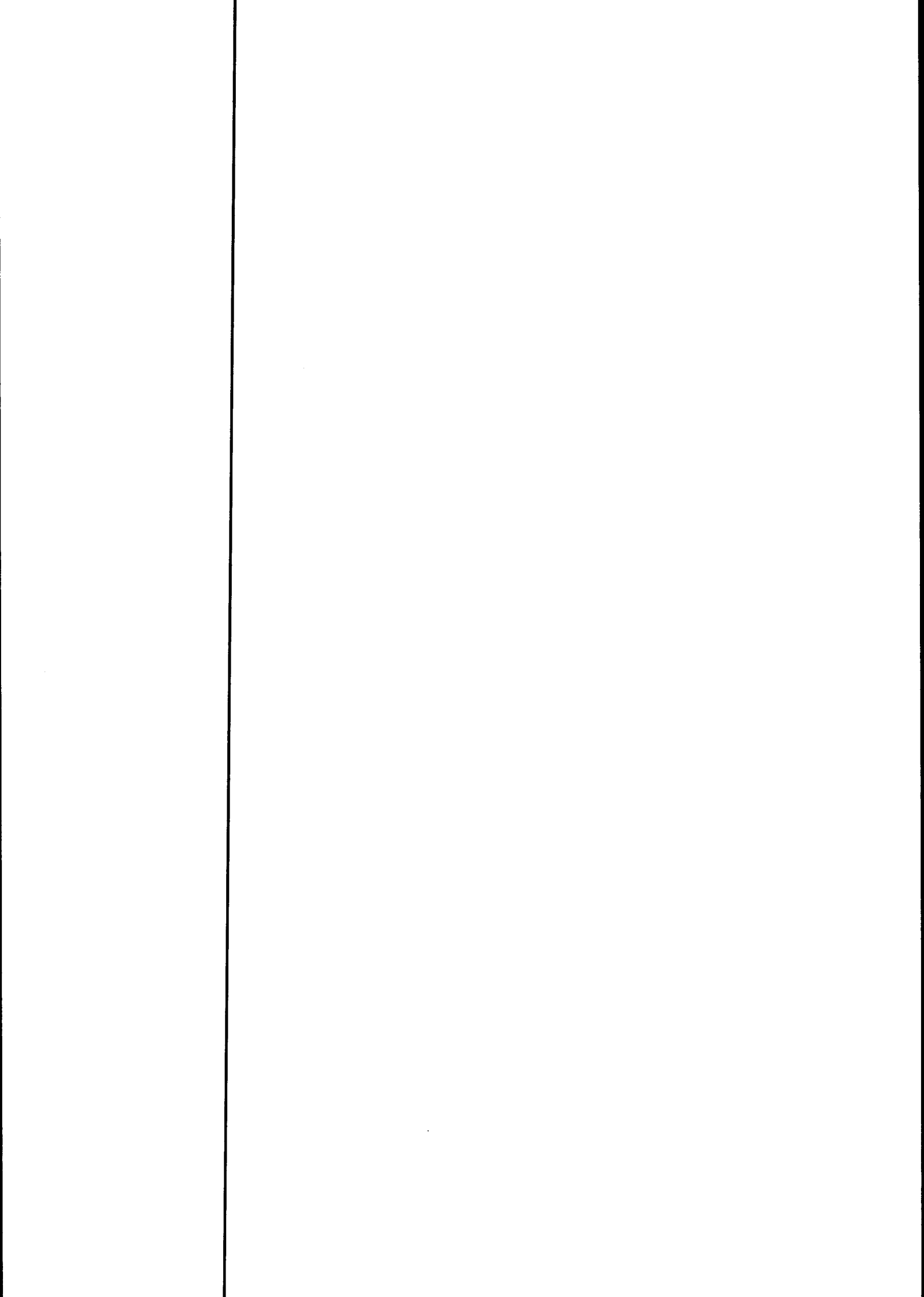
Przechodząc do zagadnień prawnych w kontekście realizowanych zadań Policji, w pierwszej kolejności wskazać należy, że podstawowe prawa i obowiązki jej funkcjonariuszy zawarte są w ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o *Policji* (Dz. U. z 2019 r. poz. 161, z późn. zm.). Zgodnie z art. 1 ust. 1 cyt. *ustawy*, Policja została utworzona jako umundurowana i uzbrojona formacja służąca społeczeństwu i przeznaczona do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz do utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego. Do podstawowych jej zadań należy m.in.: ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra oraz wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 1 cyt. *ustawy*, policjant w toku wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych, dochodzeniowo-śledczych i administracyjno-porządkowych, podejmowanych w celu m.in. rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw i wykroczeń, oraz wypełniania poleceń sądu, prokuratora, organów administracji państwowej i samorządu terytorialnego ma prawo m. in. do: legitymowania osób w celu ustalenia ich tożsamości, zatrzymywania osób w trybie i przypadkach określonych w przepisach kodeksu postępowania karnego i innych ustaw.

Przystępując do realizacji ustawowych zadań przy wykorzystaniu nadanych Policji uprawnień, funkcjonariusze w określonych ustawowo przypadkach mogą używać lub wykorzystywać ściśle określone środki przymusu bezpośredniego oraz broń palną. Wynika to z regulacji ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o *środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej* (Dz. U. z 2018 r. poz. 1834, z późn. zm.).

Pamiętać należy, iż zgodnie z zasadą adekwatności użycia środków, określoną w art. 6 *ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej*, Policja używa lub wykorzystuje środki przymusu bezpośredniego w sposób niezbędny do osiągnięcia celów tego użycia lub wykorzystania, proporcjonalnie do stopnia zagrożenia, wybierając środek o możliwie jak najmniejszej dolegliwości.

Dodatkowo, zgodnie z zasadą szkody minimalnej określonej w art. 7 cyt. *ustawy*, środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej używa się lub wykorzystuje się je w sposób wyrządzający możliwie najmniejszą szkodę, a od użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej należy odstąpić, gdy cel ich użycia lub wykorzystania został osiągnięty. Środków przymusu bezpośredniego używa się lub

wykorzystuje z zachowaniem szczególnej ostrożności, uwzględniając ich właściwości, które mogą stanowić zagrożenie życia lub zdrowia uprawnionego lub innej osoby.

Przesłanka negatywna określona w art. 9 tejże ustawy wskazuje, iż wobec kobiet o widocznej ciąży, osób, których wygląd wskazuje na wiek do 13 lat, oraz osób o widocznej niepełnosprawności, można stosować wyłącznie siłę fizyczną w postaci technik obezwładniania.

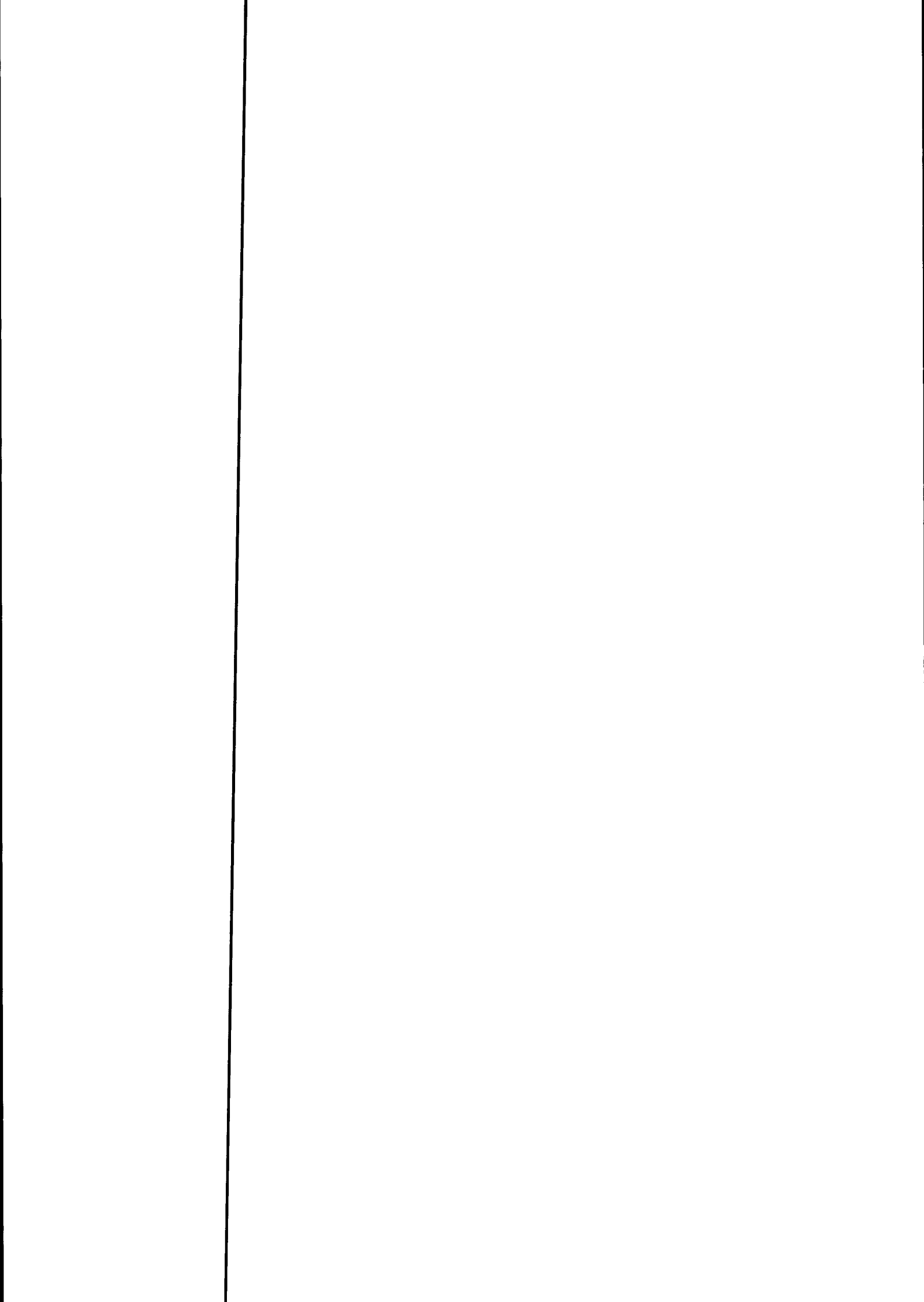
Niemniej jednak ust. 2 wskazanego przepisu stanowi, iż w przypadku gdy zachodzi konieczność odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie lub zdrowie policjanta lub innej osoby, a użycie siły fizycznej wobec w/w osób jest niewystarczające lub niemożliwe, policjant może użyć innych środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej.

Niezbędną przesłanką do poprawnego stosowania środka przymusu bezpośredniego jest upewnienie się, czy nie występuje zakaz przedmiotowy lub podmiotowy do użycia lub wykorzystania, a także postępowanie zgodne z procedurą przyjętą przed oraz po użyciu środków przymusu bezpośredniego, z czego wynika, że policjant środków tych może użyć po uprzednim bezskutecznym wezwaniu osoby do zachowania się zgodnego z prawem oraz po uprzedzeniu osoby o zamiarze użycia tych środków. Może natomiast odstąpić od wskazanego wezwania i uprzedzenia jedynie w sytuacji, gdy występuje bezpośrednio zagrożenie życia, zdrowia lub wolności policjanta lub innej osoby albo zwłoka groziłaby niebezpieczeństwem dla dobra chronionego prawem.

Uwzględniając opisane wyżej przypadki, zasady oraz postępowanie przed użyciem środków przymusu bezpośredniego, pamiętać jednak należy, że w myśl negatywnej przesłanki zawartej w treści art. 3 pkt 4 ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, ustawy tej **nie stosuje się** do przymusu bezpośredniego, o którym mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1878, z późn. zm.). Tym samym ustawodawca, poza jednym wyjątkiem (wynikającym z art. 46a, a dotyczącym wykonywania przez Policję postanowień sądowych o przyjęciu osoby do domu pomocy społecznej lub szpitala psychiatrycznego), wykluczył możliwość zastosowania środków przymusu bezpośredniego w sytuacji konieczności zastosowania przymusu bezpośredniego.

W kontekście powyższego wyłączenia stosowania przez policjantów przepisów ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej wobec przymusu bezpośredniego stwierdzić należy, że w sytuacji gdy zaistnieje konieczność jego zastosowania, a pierwszeństwo, a nawet wyłączność będą miały przepisy ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, wówczas policjant zobligowany będzie do odstąpienia od stosowania „własnego” katalogu środków przymusu bezpośredniego. Kluczowym zatem aspektem, decydującym o zaistnieniu przesłanki negatywnej do zastosowania „własnych” środków przymusu bezpośredniego, będzie pozyskanie przez interweniującego policjanta informacji, że osoba, wobec której istnieje konieczność, np. użycia siły fizycznej, cierpi na zaburzenia psychiczne, a więc podlega odrębnemu trybowi postępowania, który wynika z ustawy o ochronie zdrowia psychicznego. Przywołana ustawa w art. 18 ust. 1 wskazuje, że przymus bezpośredni wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, przy wykonywaniu czynności przewidzianych w niniejszej ustawie, można stosować tylko wtedy, gdy przepis tej ustawy do tego upoważnia albo osoby te:

- 1) dopuszczają się zamachu przeciwko:
 - a) życiu i zdrowiu własnemu lub innej osoby,

- b) bezpieczeństwu powszechnemu,
- 2) w sposób gwałtowny niszczą lub uszkadzają przedmioty znajdujące się w ich otoczeniu,
 - 3) poważnie zakłócają lub uniemożliwiają funkcjonowanie podmiotu leczniczego udzielającego świadczenia zdrowotnego w zakresie psychiatrycznej opieki zdrowotnej lub jednostki organizacyjnej pomocy społecznej.

Uwzględniając powyższe regulacje stwierdzić należy, że w przypadku powzięcia przez interweniującego policjanta informacji, iż ma on do czynienia z osobą, która np. zagraża bezpieczeństwu powszechnemu, a wobec której zastosowanie środków przymusu bezpośredniego zgodnie z *ustawą o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej* jest niedopuszczalne, a jednocześnie zapewniona jest możliwość niezwłocznego zastosowania przymusu bezpośredniego, definiowanego w *ustawie o ochronie zdrowia psychicznego*, wówczas przywołane w niej podstawy prawne (art. 18 ust. 1) wydają się wystarczające do skutecznej reakcji na zaistniałe zagrożenie.

Przy wystąpieniu powyższej sytuacji, należy wziąć pod uwagę fakt, iż interweniujący policjanci nie zawsze będą w stanie potwierdzić, że osoba wobec, której mają być zastosowane środki przymusu bezpośredniego wymaga interwencji w oparciu o *ustawę o ochronie zdrowia psychicznego*. Nie posiadają oni bowiem ustawowych kompetencji do medycznego diagnozowania stanu zdrowia psychicznego.

Należy zakładać, że w praktyce występują sytuacje, w których:

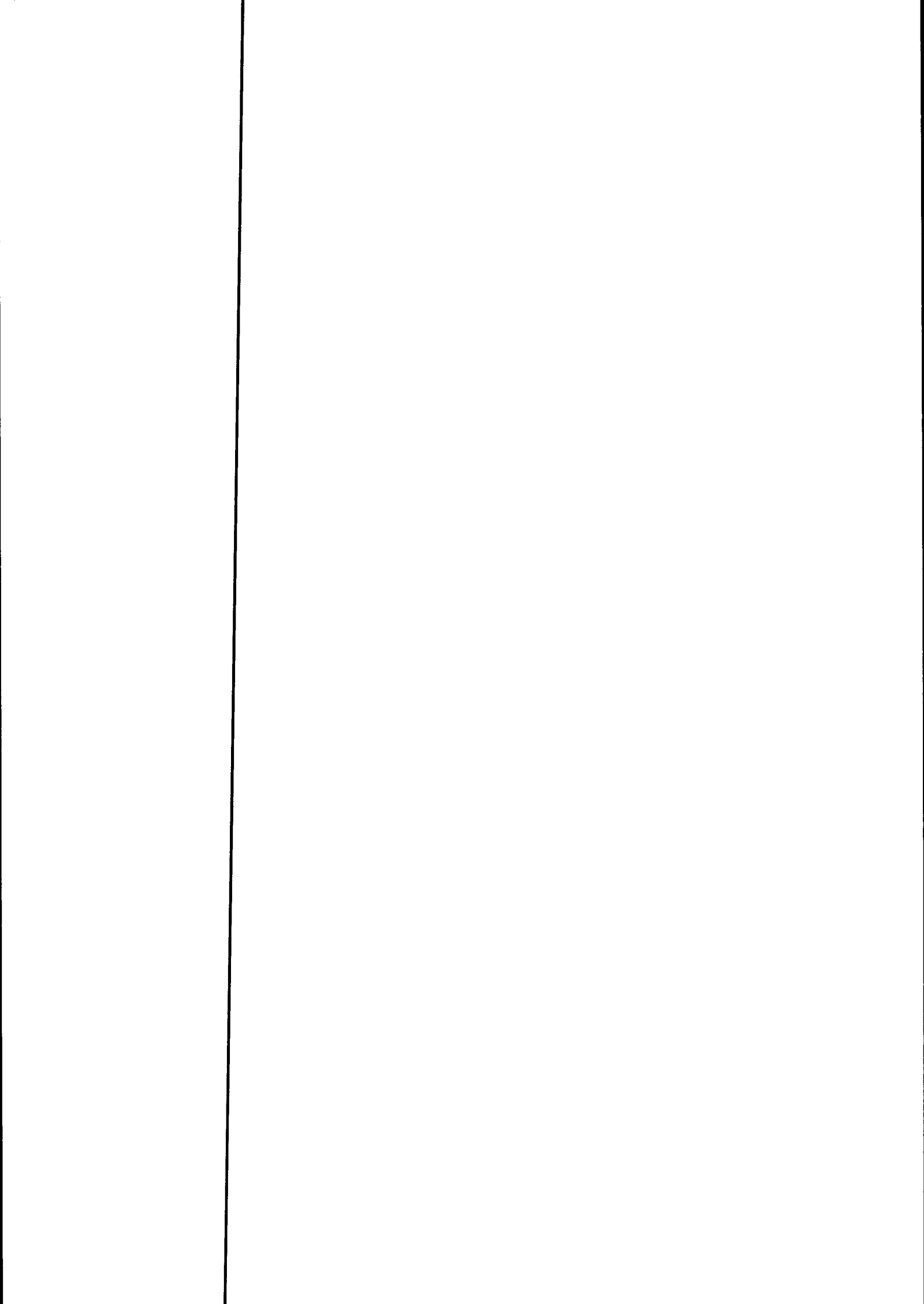
- po pierwsze: policjant podejmujący interwencję wobec osoby zagrażającej bezpieczeństwu powszechnemu, nie będzie posiadał informacji o jej zaburzeniach psychicznych, a wobec której będą istniały przesłanki do niezwłocznego zastosowania przez policjantów środków przymusu bezpośredniego;
- po drugie: w podanym wyżej przykładzie, będzie posiadał taką informację, jednakże brak będzie możliwości niezwłocznego zastosowania przymusu bezpośredniego przez uprawnione osoby.

Zauważyć także należy, iż postanowienia art. 18c ust. 3 *ustawy o ochronie zdrowia psychicznego* jednoznacznie wskazują, że przymus bezpośredni, w ściśle określonych ustawowo miejscach i przypadkach, może być wykonywany wyłącznie przez odpowiednio poinstruowane w tym zakresie osoby, do których nie zaliczają się funkcjonariusze Policji.

Przepisy nie wskazują zakresu udzielenia przez policjanta tej pomocy, a ponadto uniemożliwiają zastosowanie własnego katalogu środków przymusu bezpośredniego. Analizując zdefiniowany ustawowo zakres przymusu bezpośredniego w *ustawie o ochronie zdrowia psychicznego*, jedynie domniemywać należy, że wolą ustawodawcy było dopuszczenie możliwości udzielenia przez Policję pomocy w zakresie przytrzymania, rozumianego jako doraźne, krótkotrwałe unieruchomienie osoby z użyciem siły fizycznej.

Odnosząc się do przywołanego stanu prawnego wskazać należy, że w obydwu przytoczonych powyżej przykładowych sytuacjach, jakkolwiek zwłoka w podjęciu przez policjanta czynności, przy jednoczesnym trwaniu zagrożenia a wręcz jego eskalacji, może nieuchronnie prowadzić m.in. do uszczerbku na życiu i zdrowiu własnym lub innej osoby.

Analizując przytoczone powyżej regulacje prawne można dojść do wniosku, że wyłączenie stosowania *ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej* wynikające z jej art. 3 pkt 4 dotyczy jedynie przymusu bezpośredniego, o którym mowa w *ustawie o ochronie zdrowia psychicznego*. Nie można tym samym zastosować łączenia środków przewidzianych w tych *ustawach*. Zatem, jeżeli podczas interwencji Policji nie ma na miejscu osób uprawnionych do zastosowania przymusu bezpośredniego rozumianego

w myśl *ustawy o ochronie zdrowia psychicznego*, a zaistnieją podstawy prawne do zastosowania środków przymusu bezpośredniego (np. zamach przeciwko życiu i zdrowiu własnemu lub innej osoby), policjant powinien zastosować adekwatne środki na ogólnych zasadach. Sytuacja ulegnie natomiast zmianie, jeżeli na miejscu pojawi się osoba uprawniona do zastosowania przymusu bezpośredniego, materializując tym samym przesłankę opierającą się na zakazie zastosowania *ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej* do przymusu bezpośredniego.

W kontekście powyższego zauważyć jednak należy, iż opieranie się jedynie na prawnie dopuszczalnej formie zastosowania przymusu bezpośredniego przez odpowiednio poinstruowane w tym zakresie osoby, do których jak wskazano powyżej nie zaliczają się funkcjonariusze Policji, w praktyce może okazać się niewystarczające, niecelowe, a niekiedy wręcz niemożliwe.

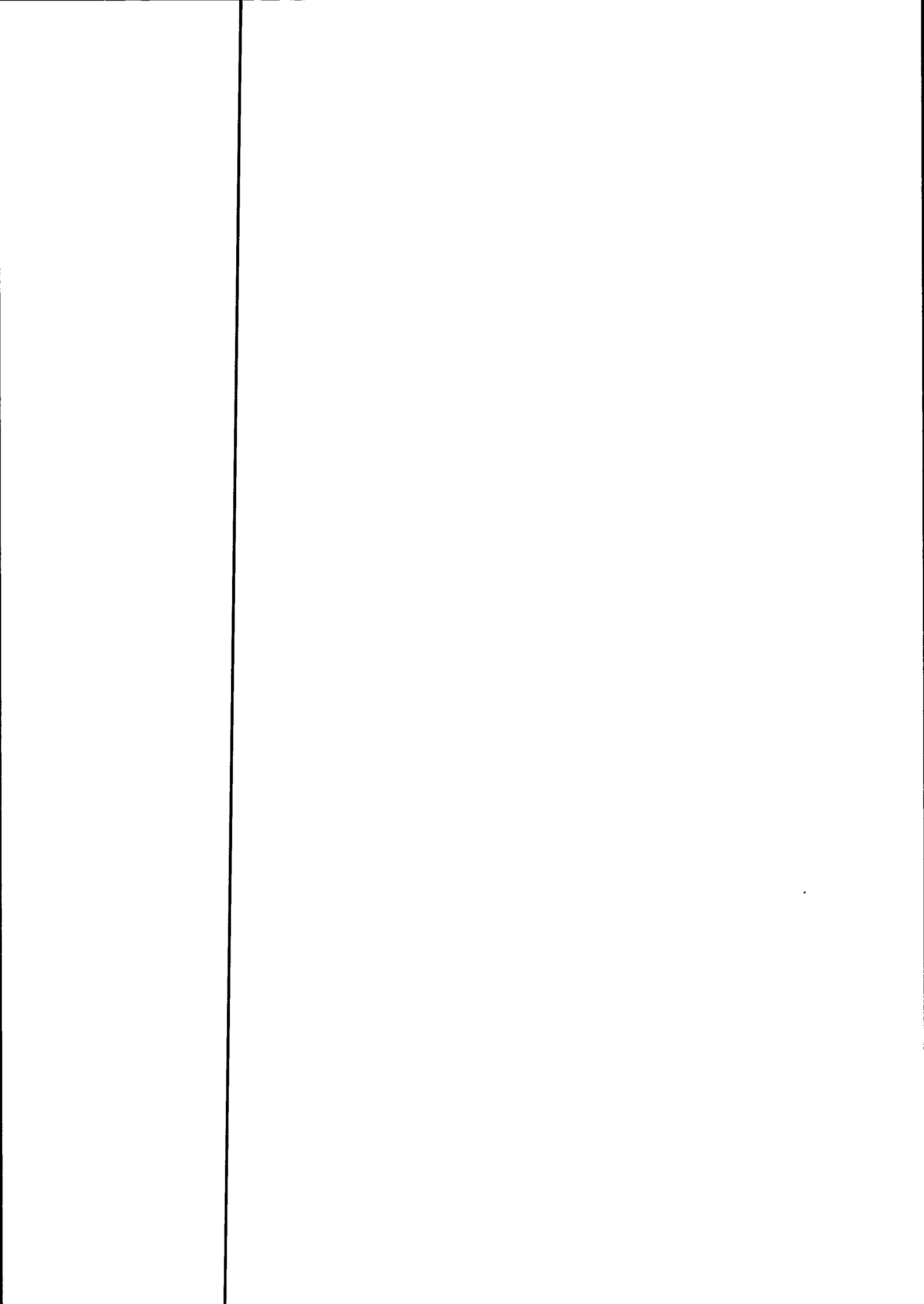
Można w tym miejscu przytoczyć przykład, w którym osoba wykazująca zaburzenia psychiczne, niewątpliwie podlegająca trybowi postępowania określonego w *ustawie o ochronie zdrowia psychicznego*, skutecznie uniemożliwia podejście do niej i zastosowanie jakiegokolwiek rodzaju przymusu bezpośredniego. Jeżeli osoba taka będzie posługiwać się np. niebezpiecznym narzędziem w postaci siekiery lub też broni palnej, opieranie się jedynie na zastosowaniu przymusu może okazać się niewykonalne.

Powstanie tym samym dylemat, co do zgodności z prawem podjęcia interwencji policjantów w takiej sytuacji, która jak należy zakładać, przy przytoczonych obwarowaniach prawnych, powinna być przeprowadzona przy spełnieniu szeregu innych wymogów i zasad, wynikających w szczególności z *ustawy o Policji* oraz *ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej*, z jednoczesnym rozważeniem kwalifikowania danej sytuacji w miarę możliwości jako działanie w stanie wyższej konieczności.

Pamiętać bowiem należy, że w myśl art. 1 ust. 2 pkt 1 *ustawy o Policji*, do podstawowych jej zadań należy ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra. Funkcjonariusze Policji, którzy przeprowadzają interwencje, podczas których stosują środki przymusu bezpośredniego w myśl *ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej* mają na uwadze przede wszystkim bezpieczeństwo osób biorących udział w interwencji, w tym osób wobec których podejmują interwencję, jak również dbają o bezpieczeństwo własne.

Podsumowując przedstawiony stan prawny warunkujący możliwość stosowania przez policjantów środków przymusu bezpośredniego, przy jednoczesnym uwzględnieniu wątpliwości wyłaniających się w ramach realizacji ustawowych obowiązków Policji, w ocenie Policji zasadnym jest rozważenie możliwości podjęcia prac legislacyjnych związanych z nowelizacją art. 3 pkt 4 *ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej*.

Uwzględniając powyższe, proponowanym wstępnie kierunkiem zmian, który został przedstawiony Departamentowi Porządku Publicznego w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji, jest utrzymanie generalnego zakazu stosowania środków przymusu bezpośredniego z *ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej* do przymusu bezpośredniego, o którym mowa w *ustawie o ochronie zdrowia psychicznego*, z jednoczesnym wprowadzeniem wyjątku polegającego na możliwości stosowania środków przymusu bezpośredniego po uprzednim bezskutecznym zastosowaniu przymusu bezpośredniego, albo gdy jego zastosowanie byłoby niecelowe lub niemożliwe. Wyjątek, o którym mowa wyżej, powinien uwzględniać również możliwość zastosowania środków przymusu bezpośredniego zgodnie z art. 46a *ustawy o ochronie*

zdrowia psychicznego, w toku realizacji postanowień sądowych o przyjęciu osoby do domu pomocy społecznej lub szpitala psychiatrycznego, o którym stanowi art. 46 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego. Wydaje się, że tego rodzaju rozwiązanie, przy jednoczesnej kontynuacji procesu doskonalenia zawodowego policjantów w zakresie podejmowania interwencji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, prowadziłoby do poprawy skuteczności działań, którym niewątpliwie powinny towarzyszyć generalne zasady adekwatności, celowości oraz szkody minimalnej wynikające z ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

z poważaniem

insp. Tomasz SZYMAŃSKI

DYREKTOR
Biura Prewencji
Komendy Głównej Policji
insp. Robert KUMOR

KOMENDA GŁÓWNA POLICJI

BIURO PREWENCJI

ul. Puławska 148/150, 02-514 Warszawa

L. dz.

EF-WA 395518

OPLATA POBRANA
TAXE PERÇUE - POLOGNE
Umowa z Poczta Polska S.A.
ID nr 393383/L

Kremik New Reg

Per Bostoniej Umie

ul. Młynowska 46

01-771 Warszawa

R

01/2019

(00)559007734689267190

